

Handläggare: Anna-Karin Ericson
Telefon: 508 31 569

Till
Kulturnämnden

KuN 2013-03-11
Nr 4

Remissvar av motion (2012:62) från Maria Hannäs (V) om reklamvepor på blå- och grönklassade byggnader

Förslag till beslut

Kulturnämnden godkänner och överlämnar kulturförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

I motion (2012:62) av Maria Hannäs (V) om reklamvepor på blå- och grönklassade byggnader ställd till kommunstyrelsen 2012-11-26 Dnr. 313-1721/2012 föreslår motionsställaren *att starta arbetet med inriktning på att genomföra förbud mot reklamvepor på grön- och blåklassade byggnader i staden.*

Någon form av annonsering har förekommit i staden alltsedan medeltiden. Skyltar utgör en del av stadens uttryck och kan ibland ses som ett kulturarv i sig. Förvaltningen menar att ett generellt förbud mot skyltning på kulturhistoriskt värdefull bebyggelse därför inte ska införas. Stadens skyltprogram ger en god vägledning för hur skyltning på kulturhistoriskt värdefull bebyggelse ska hanteras. Enligt plan- och bygglagen (PBL) krävs bygglov för skyltning inom detaljplanelagt område. PBL föreskriver att hänsyn ska tas till stads- och landskapsbilden samt platsens natur- och kulturvärden. Förvaltningen menar att det är av största vikt att stadens skyltprogram efterföljs och att beslut om bygglov fattas i enlighet med PBL och riktlinjernas intentioner. En bedömning bör alltid göras från fall till fall och Stadsbyggnadskontoret har möjlighet att remittera frågor rörande skyltning till Stadsmuseet som kan bistå med en kulturhistorisk bedömning och om skylten är förenlig med byggnadens och stadsrummets kulturhistoriska värden.

Berit Svedberg
Kulturdirektör

Ann-Charlotte Backlund
Stadsantikvarie

Underlag för beslut

Motion av Maria Hannäs (V) om reklamvepor på blå- och grönklassade byggnader daterad 2012-11-26 Dnr. 313-1721/2012. Remiss på motionen ska vara KF/KS kansli, Stadsbyggnads- och idrottsroteln tillhanda senast 30 mars 2012.

UTLÅTANDE

Remissen

Maria Hannäs (V) motionerar om att *stadens byggnader ska vara fria från reklamvepor och anser att staden måste börja se till så de stora reklamveporna på grön- och blåklassade byggnader försvinner helt*. Förslagsställaren menar att reklamen stör upplevelsen av staden och skymmer kulturhistoriskt intressanta byggnader samt att bygglov beviljas i stor utsträckning även på kulturhistoriskt värdefulla byggnader. Som ett positivt exempel tas staden Sao Paulo upp där förbud mot reklamskyltar och begränsning av affärsskyltning införts. Andra goda exempel som förs fram är tunnelbanan i Amsterdam och Citybanan i Malmö som är reklamfria.

Maria Hannäs (V) föreslår kommunfullmäktige att *starta arbetet med inriktning på att genomföra förbud mot reklamvepor på grön- och blåklassade byggnader i staden*.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av Stockholms stadsmuseums kulturmiljöenhet.

Bakgrund

Historik

Någon form av annonsering har förekommit i staden alltsedan medeltiden då den kunde bestå av en käpp som sattes upp utanför affärsbodarna med ett varuprov. Så småningom ersattes denna enkla annonsering av symbolskyltar, t.ex. hade urmakaren en klocka o.s.v. Text kunde även skrivas direkt på fasaden. Under 1800-talet blev vertikala flaggskyltar vanliga och med de större skyltfönstrens entré i slutet av 1800-talet blev det allt brukligare med skivskyltar i glas. Emaljskyltar blev också populära. Kring sekelskiftet 1900 växte kritiken mot den nya annonsarkitekturen som följde i industrialismens fotspår och som man ansåg förfulade gatumiljöerna. Det ledde till att den hängande flaggskylten återupptäcktes. Stomatolskylten vid Slussen sattes upp 1909 och var Stockholms första glödljusskylt. På 1930-talet gjorde neonskyltarna sitt intåg i stadsrummet och de följande årtiondena anpassades dessa ganska väl till gatumiljön. Från 1960-talet har skyltningen tagits sig alltmer olika uttryck och idag finns en mängd olika typer av skyltar såsom vepor, reklamflaggor, reklamtavlor, vipskyltar, trottoarpratare, skivskyltar, flaggskyltar,

takskyltar, plogskyltar, banderoller, skyltlådor, fasaddukar m.m. som alla ska samsas i stadsrummet. Utvecklingen inom LED innebär också en stor förändring.

Stadens skyltprogram

Enligt Plan- och bygglagen (PBL) krävs bygglov för skyltning inom detaljplanelagt område. Detaljplaner finns för så gott som all mark i Stockholm. PBL föreskriver att hänsyn ska tas till stads- och landskapsbilden samt platsens natur- och kulturvärden.

Stadsbyggnadsnämnden beslutade år 2006 om ett nytt skyltprogram för staden, *Jag vill sätta upp skylt/skyltar, vad gäller i Stockholm? – Råd och riktlinjer från Stockholms stadsbyggnadsnämnd*. Skyltprogrammet beskriver olika typer av skyltar, informerar om allmänna reklamplatser samt ger råd och riktlinjer för hur skyltar bör utformas, hur de ska anpassas till byggnader och gaturum samt var de bör sättas upp. I programmet framhålls bl.a. att det är särskilt viktigt att tänka på platsen, d.v.s. stadsrummets skala och kulturhistoriska värde, byggnadens arkitektoniska särdrag, byggnadselement och uttryck samt att en måttlig skyltning bör eftersträvas genom att fasader inte kläs in helt av skyltar. För kulturhistoriskt värdefulla byggnader och miljöer fordras skyltar utformade med särskild omsorg samt ett högre krav på skyltens anpassning till byggnaden. Programmet går igenom olika typer av skyltar och t.ex. bör s.k. bildväxlande skyltar undvikas på kulturhistoriskt intressanta byggnader och andra byggnader som har arkitektoniska värden. Vepor och banderoller kan bara accepteras tillfälligt eftersom de sällan uppfyller kraven i Plan- och bygglagen och kulturhistoriskt värdefulla byggnader bör inte användas som bakgrund för vepor och banderoller. På speciella byggnader kan budskap angående pågående tillfälliga aktiviteter inom byggnaden som är av allmänt intresse accepteras, t.ex. information om en utställning på Stockholms stadsmuseum. Banderoller och vepor är inte lämpliga inom områden av riksintresse för kulturminnesvärden eller vid stadens front mot vattnet eller kulturhistoriskt värdefulla områden i övrigt.

För Gamla Stan har särskilda råd och riktlinjer tagits fram, *Gamla stans butiksskyltning – Råd och riktlinjer från Stockholms Stadsbyggnadsnämnd för skyltar, markiser, galler och flaggor på Gamla Stans butiksfasader*. Syftet är att förbättra den kommersiella miljön, med respekt för de kulturhistoriska värdena och riksintresset som helhet, och samtidigt ge dem som driver restauranger och butiker möjlighet att exponera sig på ett tillfredställande sätt.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen menar att skyltar är en del av stadens uttryck och ibland kan ses som ett kulturarv i sig. Ett generellt förbud mot skyltning på kulturhistoriskt värdefulla byggnader bör därför inte införas. Stadens skyltprogram ger enligt förvaltningen en god inriktning för hur skyltning ska ske i staden. Det är dock av största vikt att dessa program efterföljs

och att beslut om bygglov fattas i enlighet med PBL och riktlinjernas intentioner. En bedömning bör alltid göras från fall till fall och ett restriktivt förhållningssätt bör eftersträvas för kulturhistoriskt värdefull bebyggelse, i synnerhet i Gamla Stan. Stadsbyggnadskontoret har möjlighet att skicka bygglovremisser till Stadsmuseet som kan bistå med en kulturhistorisk bedömning och uttala sig om den föreslagna skylten är förenlig med byggnadens och stadsrummets kulturhistoriska värden.

Bilaga

Motion av Maria Hannäs (V) om reklamvepor på blå- och grönklassade byggnader
daterad 2012-11-26 Dnr. 313-1721/2012